

18TH CENTURY PLANS OF KAMIANETS-PODILSKYI FROM THE DIARY OF THE TRAVELLER CARSTEN NIEBUHR (1773–1815)

LESZEK OPYRCHAŁ

Carsten Niebuhr¹ (1733–1815) was a mathematician, cartographer and explorer of German origin in the service of Frederick V, king of Denmark and Norway (Fig. 1). He is renowned for his remarkable expedition to Arabia in the years 1761–1767. In 1778, upon returning from this great voyage and shortly after the king's premature death, Niebuhr published his great work titled *Reisebeschreibung von Arabien und anderen umliegenden Ländern*.² The book was quickly translated and in 1780 published in French under the title *Voyage De M. Niebuhr En Arabie Et En D'Autres Pays De L'Orient: Avec l'extrait de sa description de l'Arabie et des observations de Mr. Forskal*³ and in 1792 in English as *Travels through Arabia, and other countries performed by C. Niebuhr now a captain of engineers in the service of the King of Denmark. Translated into English by Robert Heron. With notes by the translator; and illustrated with engravings and maps. In two volumes*⁴.

Niebuhr's book proved extremely influential. It initiated archaeological studies of both the Middle East and Egypt. Napoleon⁵ used it to encourage French scholars to join him in his expedition to Egypt in 1798–1799. The expedition collected vast amounts archaeological data and gave rise to Egyptology as a separate field of study. But Niebuhr's account contributed the most to initiating the study of ancient Mesopotamia and to deciphering the forgotten Sumerian cuneiform script.⁶

Carsten Niebuhr's Diary

While on his travels across the Middle East, Niebuhr drew maps and made sketches of monuments and town plans in his diary. Later he used these to make chalcographies for his book. The

diary itself is now kept at the library of the Christian-Albrechts-Universität zu Kiel (ref. no. Cod. MS.KB 314.4). A digital copy of the diary is made available by the Deutsche Digitale Bibliothek⁷ and is not subject to proprietary copyrights (it is in public domain). The Deutsche Digitale Bibliothek is the source of all images presented below. The original diary is 35×25,5 cm in size.

Among the many achievements of C. Niebuhr during his great journey, his visit at Kamianets-Podilskyi on his way back may pass almost unnoticed. As he progressed, he noted down with German precision his route and the geographic locations of the major towns he passed, but he also drew a plan of Kamianets-Podilskyi. He must have heard about the fortress and thought it worth seeing and documenting. Niebuhr's diary contains two plans of the town: one draft and one final version. The traveller also noted down his route back from his Arab explorations, which led through Poland.

Unfortunately, although many of Niebuhr's drawings were later published as chalcographies, his town plans of Kamianets-Podilskyi were never seen in print. Hidden in the original "manuscript, their existence remained unknown to researchers studying the history of the town.

The plans of Kamianets-Podilskyi

The first drawing featuring Kamianets-Podilskyi in Niebuhr's diary is a map of his route (Fig. 2) marked Tab. XXII. From this map one can learn that the explorer travelled along the river Prut, then crossed the Dniester River near Khotyn and advanced towards Kamianets-Podilskyi. On the map, Niebuhr marked the locations of castles in Khotyn, Zhvanets, Okopy, Skala and, naturally,

¹ Biographical data according to: *Nowa Encyklopedia Powszechna PWN*, Warsaw 1966, Vol. 4, p. 452.

² Digital version available at: <http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/niebuhr1778bd2> [28 Aug 2015].

³ Book available at: <http://www.dbc.wroc.pl/dlibra> [28 Aug 2015].

⁴ Book available at: <https://books.google.pl/> [28 Aug 2015].

⁵ C. W. Ceram, *Bogowie, groby i uczeni. Powieść o archeologii*, PWN, Warsaw 1996, p. 87-89.

⁶ M. Bielecki, *Zapomniany świat Sumerów*, PIW, Warsaw 1969, p. 18-21.

⁷ <https://www.deutsche-digitale-bibliothek.de> [27 Aug 2015].

Kamianets-Podilskyi. He measured and noted down the latitude of Zhvanets (48°33'15") and of Kamianets-Podilskyi (48°40'14").

The other of the two drawings about Kamianets-Podilskyi is a full-fledged town plan, with the scale given (Fig. 3). The page of the diary bears no number, but otherwise it would be assigned the number XXIII. The drawing is in pencil, and the inscriptions are in ink. Numerous cross-outs and corrections indicate the plan was only a draft. The drawing is titled: *Grundriß von Kamienieck Podolski* (the plan of Kamianets-Podilskyi). Buildings depicted on the plan are numbered, except for the castle, which bears the letter A. The numbers are explained in a key placed in the upper right corner of the page. Unfortunately, the key contains some redundant numbering, which makes correct interpretation difficult.

On the basis of the draft, Niebuhr drew the final plan (Fig. 4) on page XXIV. The drawing comprises a compass rose marking the north and a scale, albeit without the units. The plan was made during Niebuhr's journey back, that is in 1766 or 1767. This would mean the plan is but several years younger than the 1761⁸ plan by S. Corporal,⁹ and approximately 8 years older than the so-called¹⁰ Great Plan of Kamianets-Podilskyi¹¹ made by J. Schüller in 1773¹².

The town's fortifications are only sketched in both plans. Among the marked objects are the Old Castle with towers and the fortifications of the New Castle, a hornwork. The Water Tower, situated by the Smotrych River, is not marked. The Russian Gate and the Polish Gate are visible. Also marked are the Bathory Tower, the Virgin Mary Battery and the Saint Theresa Battery, i.e. the Town Sconce, marked jointly as number 5. By the Saint Theresa Battery there is a nunnery (marked No. 8), which on S. Corporal's plan is named Dominican Nunnery. Under number

11 Niebuhr placed the Carmelite monastery, which, however, no longer existed at the time (i.e. in 1766 or 1767), having been demolished by the Turks in 1685–1686¹³ to provide building material for the renovation of the bridge between the castle and the town.^{14, 15} What Niebuhr had in mind was probably a Carmelite church, built according to Rippe's design in 1717 and consecrated in 1750.¹⁶

Carsten Niebuhr's plan is not as detailed as those of S. Corporal and J. Schüller, which is why it cannot play as significant a role in historical research on the architecture of Kamianets-Podilskyi as his account of the Middle East played in advancing the study of ancient Mesopotamia and in deciphering cuneiform script. However, it still provides an interesting insight for the study of the former Polish stronghold.

Translated by Z. Owczarek

Bibliography

M. Bielecki, *Zapomniany świat Sumerów*, PIW, Warsaw 1969.

C.W. Ceram, *Bogowie, groby i uczeni. Powieść o archeologii*, PWN Warszawa 1996.

J. Czubiński, J. Tucholska, *Historyczna kartografia Kamieńca Podolskiego*, "Czasopismo Techniczne", "Architektura", issue 13-A/2005, p. 47-71.

R. Mazur-Król, *Miasto trzech nacji. Studia z dziejów Kamieńca Podolskiego w XVIII w.*, Avalon, Krakow 2008.

T. Nowak, *Fortyfikacje i artyleria Kamieńca Podolskiego w XVII w.* [in:] *Studia i materiały do historii wojskowości*, Vol. 19, 1973, p. 139-186.

Leszek Opyrchal, prof. nzw. dr hab. inż.
Wydział Geodezji Górniczej i Inżynierii
Środowiska, AGH
Akademia Górniczo-Hutnicza

⁸ This hand-drawn plan, sized 443×309 mm, is part of the collection of the National Library in Warsaw, ref. ZZK 1 323. A digital copy is available at: www.polona.pl [27 Aug 2015].

⁹ J. Czubiński, J. Tucholska, *Historyczna kartografia Kamieńca Podolskiego*, "Czasopismo Techniczne", "Architektura", issue 13-A/2005, p. 57-58.

¹⁰ Name first used by T. Nowak in *Fortyfikacje i artyleria Kamieńca Podolskiego w XVII w.*, [in:] *Studia i materiały do historii wojskowości*, Vol. 19, 1973, p. 147.

¹¹ The plan is part of the collection of the Czartoryski Library, ref. Z file 122, no. 76.

¹² R. Mazur-Król found the final version of this plan in the collection of the *Russian State Military Historical Archive* in Mos-

cow (Fond 349, op. 17, d.598): R. Mazur-Król, *Miasto trzech nacji. Studia z dziejów Kamieńca Podolskiego w XVIII w.* Avalon, Krakow 2008, insert between pages 128-129.

¹³ D. Kołodziejczyk, *Podole pod panowaniem tureckim Ejalet Kamieniecki 1672–1699*, Oficyna Wydawnicza Polczek, Warsaw 1994, p. 185.

¹⁴ J. Rymśa, *Most zamkowy*, [in:] F. Kiryk (ed.), *Kamieniec Podolski. Studia z dziejów miasta i regionu*, Vol. 1, Wyd. Akademii Pedagogicznej, Krakow 2000, p. 321.

¹⁵ Dr Antoni J., *Zameczki Podolskie na kresach multańskich*, Vol. 1, Geberthner i Spółka, Krakow 1880, p. 124.

¹⁶ A. Prusiewicz, *Kamieniec Podolski, szkic historyczny*, Księgarnia L. Idzikowskiego, Kyiv 1915, p. 51.

CONTENTS

Jacek KWIATKOWSKI, <i>The Space of the Avangarde – a new gravitation</i>	5
Filip BURNO, <i>Overlooking the Vistula. The Architecture of the Kościuszko Embankment and the middle of the Powiśle District in Warsaw, 1910–1939</i>	31
Leszek OPYRCHAŁ, <i>18th century plans of Kamianets-Podilskyi from the diary of the traveller Carsten Niebuhr (1773–1815)</i>	69

SPIS TREŚCI

Jacek KWIATKOWSKI, <i>Przestrzeń awangardy – nowa grawitacja</i>	5
Filip BURNO, <i>Frontem do Wisły. Architektura Wybrzeża Kościuszkowskiego i środkowej części warszawskiego Powiśla w latach 1910–1939</i>	31
Leszek OPYRCHAŁ, <i>Osiemnastowieczne plany Kamieńca Podolskiego z diariusza podróżnika Karstena Niebuhra (1773–1815)</i>	69

INFORMACJA DLA AUTORÓW

Tekst artykułu

- tekst w jednym egzemplarzu – wydruk + CD-ROM, czcionka Times New Roman 12 pkt, odstęp między wierszami 1,5, marginesy po 2,5 cm z każdej strony (30 wierszy po około 60 znaków), format A4; cytaty w tekście prosto w cudzysłowie
- tekst – bez wstawionych ilustracji, z odniesieniami do ilustracji, akapity wyodrębnione
- bibliografia w układzie alfabetycznym po zakończeniu tekstu
- przypisy dolne: czcionka Times New Roman 10 pkt, odstęp 1 – w następującej postaci:

- inicjał imienia, nazwisko autora (prosto) i tytuł dzieła (kursywa), miejsce wydania w brzmieniu oryginalnym, rok wydania, strona (s.)

- przy powoływaniu się na artykuły w czasopismach – tytuł artykułu kursywą, tytuł czasopisma prosto i w cudzysłowie, rocznik, rok, nr, strona (s.)

- przy ponownym powoływaniu się na dzieło (artykuł) – inicjał imienia, nazwisko i op. cit.

- przy powoływaniu się na kilka dzieł (artykułów) tego samego autora – po nazwisku początek tytułu..., strona (s.)

- przy powoływaniu się na źródła archiwalne – w kolejności: nazwa archiwum (i skrót), nazwa zespołu (i skrót), sygnatura, numery kart; przy ponownym odwołaniu się do tego samego źródła – skrót nazwy i sygnatura

- nazwiska i tytuły rosyjskie należy podawać w transliteracji

- spis ilustracji – numeracja ciągła arabska, z podaniem źródeł ilustracji, wg tych samych zasad jak w przypisach, w języku polskim i angielskim
- streszczenie w językach polskim i angielskim (wraz z tłumaczeniem tytułu)
- słowa kluczowe w językach polskim i angielskim
- informacja o autorze – imię i nazwisko, tytuł i/lub stopień naukowy, nazwa i adres jednostki naukowej, adres do korespondencji, telefon, e-mail

Redakcja prosi o nadsyłanie artykułów o objętości do 15 stron.

Ilustracje

- w jednym egzemplarzu – wydruk + CD-ROM

Fotografie (własne lub z prawem do publikacji) ponumerowane w kolejności ukazania się w tekście, opisane: imię i nazwisko autora, wersja cyfrowa (jpg, rozdzielczość - min. 300 dpi) wraz z wydrukiem. Wydruk ilustracji z wstawionymi podpisami polskimi i angielskimi. Przy ilustracjach konieczne podanie autorstwa, źródła, daty zgodnie z prawem autorskim.

Materiały prosimy nadsyłać listem poleconym na adres: Redakcja „Kwartalnika Architektury i Urbanistyki” Wydział Architektury Politechniki Warszawskiej ul. Koszykowa 55 00-659 Warszawa

Redakcja uprzejmie prosi Autorów o podanie adresu do korespondencji, adresu e-mail oraz numerów telefonów, pod którymi można uzyskać kontakt.

Pytania prosimy przysyłać na adres e-mail: l.grabiszewska@gmail.com

Nadesłany artykuł powinien być oryginalny i nie naruszać praw osób trzecich.

Zgłoszenie artykułu do Kwartalnika Architektury i Urbanistyki jest jednoznaczne z wyrażeniem zgody na jego opublikowanie w wersji papierowej i elektronicznej, stąd wymagać będzie złożenia przez Autorów stosownych oświadczeń, dotyczących przeniesienia autorskich praw majątkowych na Polską Akademię Nauk.

Plik do pobrania na stronie internetowej www.kaiu.pan.pl

Procedura recenzowania

Zgłoszenie artykułu do czasopisma jest jednoznaczne z wyrażeniem zgody Autora na poddanie artykułu procedurze recenzowania, zgodnej z zaleceniami Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Nadesłane artykuły, po wstępnej ocenie formalnej redaktora naczelnego, podlegają procedurze recenzowania przez dwóch Recenzentów ze stopniem profesora lub doktora habilitowanego, którzy nie są członkami redakcji pisma i nie są zatrudnieni w instytucji wydającej czasopismo. Jeśli zaistnieje potrzeba, recenzje, z zachowaniem anonimowości Recenzentów, przekazywane są Autorom do wglądu w celu odniesienia się do uwag i ewentualnego wprowadzenia korekty w artykule.

INFORMATION FOR AUTHORS

Formal expectations regarding text and illustrations

Text of the article

- text in one copy – (printout), font Times New Roman 12 points, line spacing: 1.5; margins: 2.5 cm on each side (30 lines of approximately 60 characters) in A4 format, quotations in text non-italic in quotation marks
- text – without inserted illustrations, references to illustrations in the text, separated paragraphs
- in the following form notes: Times New Roman 10 points, line spacing: 1

- initial of the name, surname of the author (non-italic) and title of the work (italics) mentioned for the first time, place of publishing in the original language, year of publishing, page (p.)

- when referring to articles in magazines – title of the article in italics, title of the magazine non-italic and in quotation, volume, year, number, page (p.)

- when referring again to the work (article) – initial of the name, surname and op. cit.

- when referring to several works (articles) of the same author – the surname followed by the beginning of the title ..., page (p.)

- when referring to archival sources – giving the name of the archive (and abbreviations), name of the team (and abbreviation), file numbers, card numbers; when referring again to the same source – abbreviations of names and the file numbers

- Russian surnames and titles should be given in transliteration

- list of illustrations with the source of these illustrations according to the same rules as to notes (in Polish and English languages)
- summary in Polish and English languages, with English translation of the title
- key words in Polish and English languages
- information about the author – name and surname, title/scientific degree, name and address of the scientific unit.

Illustrations

In one copy: photography (own or with copyright) described (consecutive number and description), name and surname of the author, digital version (jpg, 300 dpi) together with printout. Visuals with inserted text, drawings, prepared in the same manner, required to provide with line scale and north direction

In reference to illustration it is necessary to provide the name of the author and/or source in accordance with the copyright.

The whole material should be recorded electronically (CD-ROM), and all above materials sent via registered letter to the following address:

Redakcja „Kwartalnika Architektury i Urbanistyki”
Wydział Architektury Politechniki Warszawskiej
ul. Koszykowa 55
00-659 Warszawa

The editorial staff kindly request you to provide us with the private address of the author, internet address and valid telephone numbers. Should you have any questions, please send them electronically to the address: l.grabiszewska@gmail.com or by traditional mail.

The submission of an article to the magazine if possible max 15 pages is equivalent to the expression of consent to publish it in paper and electronic version.

Reviewing procedure

The submission of an article to the magazine is equivalent to the expression of the Author's consent to review the article. The reviewing procedure is consistent with the recommendations of the Ministry of Science and Higher Education. The sent articles, after initial formal assessment of the chief editor, are handed over to two reviewers holding at least Ph.D. titles who are not employed in the institution issuing the magazine. The reviews, if needed, are shown to authors – maintaining the anonymity of the reviewers – in order to refer to comments and possibly to make corrections in the article.